

tra, naleti na nekaj trdega, bil je pokrov rakve, v kateri je počivalo nestrohnjeno truplo župnika Majerja. Duhovska obleka je bila razpadla v prah, a truplo je bilo trdo, skoraj okamenelo. Od tedaj derejo ljudje od vseh strani v Heldergerm, prepričati se o čudni prikazni. Zdravniki se čudijo temu, kajti truplo je ležalo 19 let v zemlji in bilo bi moralo strohniti, ker so strohnela trupla v najbližji okolici, posebno, ker je bil župnik Majer vodeničen in vodenični ljudje hitro po smrti razpadejo v prah. Ko so rakev (trugo) odpri, ni bilo nobenega smrada. Sedanji Heldergermski župnik je naznanil stvar škofu, ki so mu svetovali previdnost. Učeni ljudje si tega ne morejo razložiti, priprosti pa rajnega jako čislajo.

Janez Majer je bil rojen 1799 in je bil od 1830 dušni pastir v Heldergermu. Ko je tam razsajala nalezljiva bolezen, v mnogega ozdravil, ko se je ozdravljenje zdelo že nemogoče. Bil je zelo radodaren; revrjo ljudstvo je imenovalo njegovo župnišče hišo Božjo. Umril je tako reven, da so mu morali prijatelji poravnati pogrebne stroške.

Gospodarske stvari.

Jarki za vodo.

Iz mokrih njiv, vrtov ali travnikov vodo odpeljati je velike važnosti. Na mokrih travnikih raste le slaba in kisla mrva, mokre njive slabo rodijo in drevje v mokri zemlji ne raste, ker korenine gnijejo. Če napravimo globoke jarke, so nam dostikrat na poti in se zasujejo. Za osuševanje, kakor tudi za dopeljevanje vode so najboljši in najbolj po ceni tako imenovani ameriški jarki, kateri se tako-le napravijo: Jarki se izkopljejo meter globoki in $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ metra široki in ravnati se mora po razmerah, namreč če je malo vode odpeljati, smejo jarki biti ozki, sicer pa široki, ter se do polovice s kamenjem ali z žlindro napolnijo in gornja polovica se z zemljo zasuje. Taki jarki so tudi od velike važnosti, če si hočeš od daleč po njih k hiši vodo napeljati in so najcenejši, pa najdalje ostanejo in le škoda, da so pri nas še tako malo znani.

Zoper drisko pri teletih.

Da tele boleznini obvarujemo, je potrebno, da kravi, katero tele sesa, polagamo suho, zdravo krmo in jo z zdravo, ne premrzlo vodo napajamo. Če imamo zeleno krmo, sme se le počasi k suhi krmi primešana polagati.

Tele, ki ima drisko, je po trebuhu močno vroče, ker so čreva vneta, blato od njega smrdi in tele noče sesati. Te boleznini je krivo slabo mleko od krave in pa prehlajenje. Bolnim teletom je dobro okuhati gomilice in pridjati $\frac{1}{2}$ grama praha od rabarbare ter tele s svežim mlekom zaliti zjutraj in zvečer. Teletom se mora vedno skrbno nastiljati, kajti dokler je tele zdravo, rado skače in če mora na mokrem ležati, se mu popek vname, kar je vzrok, da jih več pogine.

Koruza za konje.

Za zob ali oves je letos večidel povsod bila slaba letina in cena je zavoljo tega seveda poskočila. Za gospodarje, ki se veliko s konjerejo bavijo, to nikakor ni ugodno. Treba je toraj za kako drugo klajo skrbeti, ki ceneje pride a ob enem oves nadomestuje. Pri konjih, ki obdelujejo polje ali vlačijo vozove, se temu lahko pomaga, če se jim polaga koruza ali bob. Ako se taka klaja polaga, naj se razdrobi. Pa če se to tudi ne zgodi, nič ne dé, posebno koruza se lahko cela daje. Kuhati

koruze ali jo namakati ne kaže, ker bi tako napeto zrnje povzročevalo to ali ono bolezen ali oteklino v živali. Kedar se polaga, naj se na to pazi, da niso jasli prepolne, ker bi v tem slučaju se precej žita potratilo po tleh. Kaj posebnega pri rabljenju koruze za konje ni pripomniti. Kar se tiče količnosti koruze v primeri z ovsom, naj se tako polaga, da je koruze dvakrat toliko, kakor ovsu in to na pezo.

Domači zajci ali kunci.

V nekaterih krajih je navada, da domače zajce po hlevih redijo, to je pa za živino dostikrat škodljivo, ker pod jaslami skopljejo luknje in če zamorejo v jasli priti, krmo onesnažijo, da je živina noče jesti. Paziti je tedaj treba, da zajci v jasli priti ne morejo.

Buče.

Buče so letos povsod dobro obrodile, ali v nekaterih krajih jih znajo premalo ceniti. V Mariborskem okraju si kmeti iz semena napravijo vsak po 20—50 litrov olja. Buče, drobno zasekane, pa jedó svinje in živina rade.

Zavarujmo sadno drevje proti zajcem!

Sedaj je čas, da zemljo okoli debla prekopljemo, drevesca z ilovico in apnom vkup zmešano pobelimo in deblo s slamo ovezemo, da nam jih po zimni zajci ogledali ne bodo.

F. P—k.

Sejmovi. Dne 10. novembra pri Sv. Martinu pod Vurberkom. Dne 11. novembra v Ormožu, na Malih Rodnah, v Lipnici, v Marenbergu, pri Sv. Martinu na Paki, v Šmartinu pri Slov. Gradu, v Oplotnici, v Sromljah, v Laškem trgu in v Hočah. Dne 15. novembra na Vranskem, v Arvežu, v Središču.

Dopisi.

Iz Maribora. (Naznanilo.) Vsem p. n. udom slavne »Slov. Čitalnice v Mariboru« in velespoštovanemu slov. občinstvu javlja se vspešed Čitalničnih društvenih shodov do konca t. l. in sicer bode dne 12. in 26. novembra večerna zabava s plesnim venčkom; dne 10. decembra bode velik koncert, pri katerem se odkrije krasna slika Slomšekova; dne 17. decembra bo znanstveno predavanje, za njim tombola. Ob torkih, pričeni s 7. novembrom, je streljanje v Čitalnični dvorani; ob ponedeljkih in sredah zvečer so pevske vaje. Vsako nedeljo je Slov. Čitalnica p. n. udom za večerne zabave na razpolago. Dne 26. decembra bo občni zbor, dne 31. decembra zabaven večer. Nadejaje se vselej jako obilne vdeležbe, kakor to zahteva narodna sloga in čast, vabi k vsem shodom p. n. ude in velespoštovano občinstvo odbor Slov. Čitalnice v Mariboru.

Od Pesnice. (Z veseljem) beremo, kako lepo stojé naši sosedje, vrlí Šentiljčani, za dobro stvar, za narodno življenje. Če tudi imajo ljutih sovražnikov, ni se njim bati, da jih le-ti zmagajo. Drugače pa je pri nas ob Pesnici. Todi so se nam nemškutarji tako zajedli v kožo, da se nam jih bode težko znebiti. Ali tudi pri nas bi se slo, da bi le imeli mož, ki bi zbirali narodnjake, ali nimamo njih in tako imajo nemškutarji lahko delo; zato pa veje tudi skoraj po vseh naših občinah nemškutarski duh. Kaj, ali bi se ne dalo napraviti bralno društvo pri Sv. Juriji, v Svičini, v Gornji Sv. Kungoti, na Pesnici, pri Sv. Marjeti? ... Oj lepi so ti kraji in dobro slov. ljudstvo prebiva v njih, vendar

pa so vse te občine v svojih zastopih nemške; kako je to mogoče? Ker je povsodi par nemškutarjev in ti potegnejo nekaj drugih mož s seboj, ostali kmetje pa se ne vdeležijo volitev, ali pa volijo tudi po nasvetu nemškutarjev, ker ne vejo drugače. Zato je treba poduka, treba bralnega društva. Pesniski.

Iz Slov. Goric. (Popotnik.) Sedaj sem v Ljutomeru, o katerem sem sodil, da je v občini slovenski trg, a žalibog da ni takó. Naj mi bo dovoljeno vsaj malo naslikati Ljutomer. Slovenske napise v Ljutomeru imajo sledeči gospodje: Peter Moro, sodar. Martin Karba, sedlar, Martin Čagran, urar. Franc Repič, Alojzij Vrsič, trgovca. Fran Sršen, trgovina in gostilnica. F. Robek, klobučar. Prodaja melje iz ljut. par. mlina. Babnik vrvar. Vaupotič, gostilnica, Josip Serec, gostilnica v resteračiji pri kolodvoru. Te imena si dragi Slovenci, v Ljutomerskem okraju dobro zapomnite, in le pri teh trgovcih kupujte blago, in le v one gostilne zahajajte. Svoji k svojim. — Druge napise sem opazil: Narodna šola; okrajna posojilnica. Kažipot: V Ormož je najpopred slovensk. — Sedaj pa zapišem nemške napise: Anton Arnoseh; Johann Filipič in Mikoscheg — »schumacherji«. Martin Maleg, Gustav Thurmman, Albert Novak. Bäckerei. Johann Schmautz — Sattler und Riemer. M. Wicher — Hutmacher. J. Hendja — Seiler. Ludwig Waser — Spengler. A. Huber, Eisenhandlung. Anna Thurmman — Lätzelterin. J. Novak's — Leder-Gäberei. M. Novak, Kleidermacher. F. Dubois, Buchbinder. Andreas Pučko, gepr. Hufschmid. Mathias Semlitsch; V. Schneider; Heinrich Stelling; Ferdinand Herzog; Max Hönigmann Gasthaus zur Post. Josef Schrammels — Hotel. Heinrich Sideritsch, Gasthaus. Kdaj vam bodo vaši »Nemci« v Ljutomeru postali bolj ponižni? Ako njim ne boste takó neumno nosili tje kaj slovenskih grošev. — Iz Ljutomera se napotim v narodno Krapje, kjer sem obiskal slov. pisatelja gosp. Josip Karba. Živio narodnjaki. Potem sem stopil v Veržej, tam so vrli narodnjaki, poleg katerih živi peščica nemškutarjev, zvonec nosi krčmar in trgovec J. Mühlfelner. Za Slovence je gostilna Marija Gajser. Le samo narodnega trgovca manjka v Veržeji, naj se nekdo nastavi, ker Veržejci ga bodo radi podpirali. Č. g. župnik Janžekovič so mladino ljub, ker radi za učence kupujejo dobre knjižice. Nekateri hiše imajo napise: »Vržej«, a na šoli se blesti: »Veri in omiki«, zelo primeren napis. — Takó sem naslikal lep kos slovenske zemlje, iz česar se razvidi, koliko imata Orehovski prerok in Ljutomerski Mavrič — uspeha in neuspeha. Upam, da na deželi imata malo privržencev, a tudi v trgih jima bo nekdanj odklenkalo. Orehovčanu bi posebno svetoval, da naj raje skrbi za močne ključavnice v rešitev — časti svoji rodovini.

Iz Slovenskih goric. (S pota.) K zadnjim svojim spominom dodam še sledeče: Rad pohvalim gosp. predstojnika v Bišu, ako je res takó dober Slovenec, živio! Pri Sv. Benediktu se opazi nov slovenski napis: »Golobova gostilnica k pošti«, a ga ima tam na vrtu, spredaj je pa nemško. Kdo je zakrivil, da je pri njem dobila nemščina prvo mesto? Gospod sobni slikar M. Piwetz od Sv. Lenarta, on je bojda takó »nakomandiral«. Dobro bi bilo, ako bi Slovenci pustili tega slikarja na miru, akoravno se hvali, da ga č. g. duhovščina visoko čišla, njej za hrbotom jim se pa sméje in tega ne stori, kar mu kdo naroči, nego nasprotno. Gospod Golob je blaga duša, priporočam njegovo — nemško slovensko gostilno a v nemško njegovo trgovino naj hodijo iz Nemčije! — V Ivanjeih so si pa omislili dva lepa samo v slovensčini izdelana kažipota: V Negovo in k Sv. Juriju. Živio napredni Ivanjci! — Od Ivanjec so Očeslavei, imajoč nemško slovenske napise n. pr. Očeslavci in: »Peska pot v Grabanoš in k Sv. Juriju«, izvrstno! Proti Kapeli sem

videl križ, a na njem napis: »Mogočno in sveto je njegovo ime«, primeren napis, ki dela na potnika velik utis, veselil me je tembolj, ker več kje vidim na križih — nemške napise. Pod Kapelskim hribom je čedna kapelica Lurske Matere božje, Marija je ukusno izrezljana od domačega umetnika L. Perkota! — V Kapeli sem na mojem potovanji pomagal »vezati« dva č. g. godovnjaka Jerneja, tam v prijaznem Okoslavskem vrhu, in kjer se je rekla marsikatera beseda v korist dijakom, — Pri Kapeli zastoj iščeš nemške napise, da bi le v srcu bili iskreni narodnjaki. Sedaj se napotim skoz vasi Mota in Hrastje, tam je lična kapelica, na kateri opazim nad slikama slov. blagovestnikov napis: »Brata sv. Ciril in Metodij, priprošnjaka bodita nam vsikdar«, ta napis okrepi vsacega popotnika, da kakor pomlajen pohiti dalje za svojimi težnjami. V Vučji vasi sem slišal, poprašajoč po nekem zastopniku, a ženka pokliče moža ovako: »(ime) komm biserl herauf!« To je jako vesel klic za Orehovskega preroka. Veseli me jako, da imajo v Ljutomerskem okraju že za vandrovce slovenske napise. — Sedaj Stara Nova vas, Iljaševci in Sv. Križ. Napisi so lepi slovenski, samo nek upokojeni nadačitelj ima na svoji trgovinici napis v blaženi nemščini. — Pri Sv. Križu sta dva nemška napisa namreč neki Lorenz Trutschl in Nemeč Josef Hönigmann, Slovincem svetujem, da obiskujejo trgovino domačinke g. Terezije Zdravec, njej pa pravim, naj si išče pri prodaji mali dobiček, ker le takrat bodo Slovenci zapuščali nemškutarje in se nje oklepali. Svoli k svojim! — Pri Sv. Križu smemo pohvaliti požrtvovalne farane, ki so si zgradili v lepem zlogu novo cerkev, ki jim bo odsedaj zadostovala, in bo jedna najlepših v Ljutomerskem okraju. — Prikolovratim do postaje Ljutomer, a kakó se začudim, videvši na postaji na obeh straneh: Luttenberg! No ker postaja: Bučecovci ima po jedni strani slovenski napis, jednako tudi svarilne table, zakaj bi Ljutomer ne imel? Dalje je napis: »Nach Zven und Mautdorf«, a zatem še je slovenski.

Od Velenja. (Popravek. — Sadjereja. — »Amerikanci.«) V moj zadnji dopis o pogrebu raj. Janez Dolinšek v Šent-Ilju vrinila se je neljuba pomota. G. Rafael Dolinšek ni več pristav, ampak mnogozaslужni c. kr. davkarski priglédnik (kontrolor). — Šent-Ilj utegne pa še v drugem obziru postati pomenljiv. Tam ima »Sadjerejsko društvo Šaleške doline« v hiši gospoda Ivana Kranje na Koroščevem svoj pravi dom. V nedeljo dne 15. oktobra t. l. prišla sta tje blag. gospod vitez Berks z Blagovne in g. Ivan Belé, popotni učitelj štajarski iz Maribora. V domači besedi sta podučevala zbrane družbenke in druge poslušalce, kako bi povzdignili domačo sadjerejo, oziroma, kako si o pravem času izredili rodovitnih ameriških trt, ker domača plemena očividno pešajo. Oba govora bila sta ne samo zanimljiva, ampak tudi podučljiva, ker g. Ivan Kranje pripravil je bil obilno različnega sadja s svojega krasnega sadunosnika ter ameriških trt iz svojih lepih trsnic, da sta gospoda govornika lahko poslušalcem pokazala vse, kar sta učila. Zato pa so Šentiljani tudi iskreno zahvalo dolžni slav. odboru »sadjerejske družbe«, posebno njega načelniku g. Ivanu Krajncu, potem pa obema govornikoma g. vitezu Berksu in g. Beleju.

Od Pesnice. (Trdnjava.) Slovenska trdnjava blizu nemške meje je Sv. Ilj v Slov. goricah. Iz nje izvemo, kako vstrajno se borujejo tamošnji Slovenci za narodno in sveto stvar in za občno korist Slovencev. O vas, predragi Šent-Iljčani, velja prislovica, kakor o junških Črnogorcih: Kolikor vojakov, toliko junakov, kolikor Slovencev, toliko junakov; le ne udajte se in ne pustite se strahovati od peščice priseljenih Nemcev, saj so se oni k vam priselili, ne pa vi k njim.